

رَوْعَانَهَا

سُورَةُ الْأَنْبِيَا مَكْيَيْتَهَا (۴۳)

اَيَّاهُنَّا

और ۷ رुकूअे हैं सूरओ अमिया मक्का में नाजिल हुई इस में ۱۱۲ आयते हैं

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

पर्याप्तता हूँ अल्लाह का नाम ले कर जो बड़ा मेहरबान, निषायत रहम वाला है

اَقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حَسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعَرِّضُونَ

इन्सानों के लिये उन के हिसाब का वक्त करीब आ गया, और वो गङ्गलत में पड़े ऐराज कर रहे हैं।

مَا يَأْتِيهِمْ مِّنْ ذُكْرٍ مِّنْ رَّبِّهِمْ مُّحَدَّثٌ إِلَّا اسْمَاعُوهُ

उन के पास उन के रब की तरफ से कोई नई नसीहत नहीं आती मगर वो उधर कान लगाते हैं

وَهُمْ يَلْعَبُونَ لَوْهِيَّ قُلُوبُهُمْ وَأَسْرُوا النَّجُوى

इस हाल में के वो जेल रहे होते हैं, उन के दिल ग़ा़फिल होते हैं, और वो आतिथ चुपके चुपके

الَّذِينَ ظَاهِرًا هُلْ هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ

सरगोशी करते हैं के ये नभी नहीं है मगर तुम जैसा एक इन्सान है, क्या फ़िर तुम ज़दू के पास

السُّحْرَ وَأَنْتُمْ تُبَصِّرُونَ قُلْ رَبِّيْ يَعْلَمُ الْقُوْلَ

जाते हो इस हाल में के तुम आंखों से देख रहे हो? नभी ने कहा के मेरा रब जानता है हर बात

فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

जो आसमान में और जमीन में है, और वो सुनने वाला है, जानने वाला है, बल्कि उन्होंने कहा के ये तो परेशान

بَلْ قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ بَلْ افْتَرَهُ بَلْ هُوَ

भयालात हैं, बल्कि ये कुआँन उस नभी ने घड़ लिया है, बल्कि वो तो शाईर है, इस लिये उसे चाहिये के

شَاعِرٌ فَلِيَأْتِنَا بِيَأْيَةٍ كَمَا أَرْسَلَ الْوَلُونَ

हमारे पास मोअजिजा ले आए जैसा पेहले पैगम्बर मोअजिजा है कर भेजे गये थे,

مَا أَمْنَتْ قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرِيْةٍ أَهْلَكْنَهَا أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ

उन से पेहले कोई बस्ती ईमान नहीं लाई जिसे हम ने हलाक किया है, क्या फ़िर ये ईमान लाएंगे?

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِّي إِلَيْهِمْ

और हम ने आप से पेहले रसूल नहीं भेजे मगर मर्दों को जिन की तरफ हम वही करते थे,

فَسَئُلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

इस लिये तुम ऐहले किताब से पूछो अगर तुम जानते नहीं हो,

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ

ओर ہم نے ان امیخایا کو اسے جسم نہیں بنایا کہ وہ بھانہ نہ بھاتے ہوں اور ن

وَمَا كَانُوا خَلِدِينَ ﴿٨﴾ ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدُ فَإِنْجَيَنَاهُمْ

وہ ہمہشا رہنے والے ہے۔ فیکر ہم نے ان سے وادا سار کر دیا، فیکر ہم نے ان کو

وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكَنَا الْمُسْرِفِينَ ﴿٩﴾ لَقَدْ أَنْزَلْنَا

اور جن کو ہم نے چاہا نہیں دی اور اسیاتی کرنے والوں کو ہم نے ہلاک کیا۔ یکینان ہم نے تुمھاری

إِلَيْكُمْ كَتَبَنا فِيهِ ذِكْرُكُمْ۝ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠﴾ وَكُمْ

تارک کتابتی اپنی تاریخ ہے، جس میں تुمھاری نسبتی نہیں رکھتے؟ اور کیتنی بستیاں

قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَانَا

ہم نے تباہ کی جو اعلیٰ ہی اور ہم نے ان کے باہم دوسری کوئی کوئی پیدا کیا۔

بَعْدَهَا قَوْمًا أَخْرَىٰ ﴿١١﴾ فَلَهَا أَحَسْوَأُ بَأْسَنَا

فیکر جب انہوں نے ہمارا اجزاء مہسوس کیا تو یہاں وہاں سے وہ بھانے لگے۔

إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ﴿١٢﴾ لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوهَا إِلَىٰ

(تو ہم نے کہا کہ) بھاگو مرت، بدلکے واپس جاؤ ہدھر جس میں تum اپنے کر

مَا أُتْرَفْتُمْ فِيهِ وَمَسِكِنْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَسْلُونَ ﴿١٣﴾ قَالُوا

رہے ہے اور اپنے مکانات میں، شاید تुمھاری پूछ ہو۔ وہ کہنے لگے ہمای ہماری کمابحتی!

يُوَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَلِيلِينَ ﴿١٤﴾ فَمَا زَالَتْ تِلْكَ

یکینان ہم ہی کو سوچوار ہے۔ فیکر یہی ان کی پوکار رہا تک کہ ہم نے ان کو

دَعْوَهُمْ حَتَّىٰ جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَمِدِينَ ﴿١٥﴾

کتا ہوا، بڑا ہوا بنا دیا۔ اور ہم نے آسمان اور ارضیں اور ان

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِعِبِيرٍ ﴿١٦﴾

چیزوں کو جو ان کے درمیان میں ہے بلکہ کرتے ہوئے پیدا نہیں کیا۔

لَوْ أَرَدْنَا أَنْ تَتَّخِذَ لَهُوا لَوْتَخَذِنَهُ مِنْ لَدُنَّا

اگر ہم چاہتے کہ ہلکے بے ہلکانے کے لیے کوئی بنا ائے تو ہمارے پاس کی چیزوں (ملائک، ہر) میں سے

إِنْ كُنَّا فِعِيلِينَ ﴿١٧﴾ بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَىٰ

بناتے (ن مسیح و مریم کو)، اگر ہم میں اسے کرننا ہوتا۔ بدلکے ہم ہک کو باتیل پر ہے

الْبَاطِلُ فَيَدْمَعُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ

ਮਾਰਤੇ ਹੋਣੇ, ਫਿਰ ਹੁਕਮ ਬਾਤਿਲ ਕਾ ਸਰ ਕੁਚਲ ਦੇਤਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੋ ਝੀਰਨ ਮਿਟ ਜਾਤਾ ਹੈ. ਔਰ ਤੁਮ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਹੋ

إِمَّا تَصْفُونَ ۖ وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ

ਉਨ ਬਾਤਾਂ ਦੇ ਜੋ ਤੁਮ ਬਧਾਨ ਕਰਤੇ ਹੋ. ਔਰ ਅਲਖਾਹ ਹੀ ਕਾ ਹੈ ਵੋ ਸਥ ਜੋ ਆਸਮਾਨ ਵੰਡ ਮੰਨੇ ਹੈ.

وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ

ਔਰ ਵੋ ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਜੋ ਉਸ ਕੇ ਪਾਸ ਹੋਣੇ, ਵੋ ਅਲਖਾਹ ਕੀ ਈਥਾਦਤ ਦੇ ਤਕ਷ਣੁਰ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਔਰ

وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ۖ يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ

ਨ ਵੋ ਥਕਤੇ ਹੋਣੇ. ਵੋ ਤਸਖੀਹ ਕਰਤੇ ਰੇਹਤੇ ਹੋਣੇ ਰਾਤ ਔਰ ਦਿਨ, ਸੁਸਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ.

لَا يَفْتَرُونَ ۖ أَمْ اتَّخَذُوا إِلَهَةً مِّنَ الْأَرْضِ

ਕਿਥਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਖੂਦ ਬਨਾ ਲਿਯੇ ਹੋਣੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਜੋ ਮੁਦਾ ਜਿੰਦਾ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੋਣੇ?

هُمْ يُشْرُونَ ۖ لَوْ كَانَ فِيهِمَا إِلَهٌ إِلَّا اللَّهُ

ਅਗਰ ਜ਼ਮੀਨ ਵੰਡ ਆਸਮਾਨ ਮੰਡ ਕਿਥੂਹ ਮਾਖੂਦ ਹੋਣੇ ਅਲਖਾਹ ਦੇ ਸਿਵਾ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵੰਡ ਆਸਮਾਨ

لَفَسَدَتَا فَسُبْحَنَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ

ਅਤੇ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦੇ. ਫਿਰ ਪਾਕ ਹੋ ਅਲਖਾਹ, ਜੋ ਅਰਥ ਕਾ ਰਖ ਹੈ, ਉਨ ਬਾਤਾਂ ਦੇ ਜੋ ਵੋ ਕੋਈ ਰਹੇ ਹੋਣੇ.

عَمَّا يَصِفُونَ ۖ لَا يُسْئِلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْئَلُونَ ۖ

ਉਸ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿਯਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਉਨ ਬਾਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਲਕ ਜੋ ਵੋ ਕਰਤਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਕਿਯਾ ਜਾਵੇ॥

أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ إِلَهَةً ۖ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ ۖ

ਕਿਥਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਲਖਾਹ ਦੇ ਅਲਾਵਾ ਮਾਖੂਦ ਬਨਾ ਲਿਯੇ ਹੋਣੇ? ਆਪ ਫਰਮਾ ਦੀਜਿਏ ਕੇ ਤੁਮ ਦਲੀਲ ਲਾਓ.

هَذَا ذِكْرٌ مَنْ مَعِيْ وَذِكْرٌ مَنْ قَبْلِيْ ۖ بَلْ أَكْثَرُهُمْ

ਧੇ ਉਨ ਕੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਹੈ ਔਰ ਧੇ ਉਨ ਕੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ ਜੋ ਮੁਜ਼ ਦੇ ਪੇਹਲੇ ਥੇ. ਬਲਕਿ ਉਨ ਮੰਡੇ ਅਕਸਰ

لَا يَعْلَمُونَ ۖ الْحَقُّ فَهُمْ مُّعَرِّضُونَ ۖ وَمَا أَرْسَلْنَا

ਹੁਕਮ ਕੀ ਜਾਨਦੇ ਨਹੀਂ, ਫਿਰ ਵੋ ਉਸ ਦੇ ਐਰਾਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣੇ. ਔਰ ਹਮ ਨੇ ਆਪ ਦੇ ਪੇਹਲੇ ਕੋਈ

مَنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحٌ إِلَيْهِ أَنَّهُ

ਰਸੂਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜਾ ਮਾਰ ਹਮ ਉਸ ਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਈਸ ਬਾਤ ਕੀ ਕੇ

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ۖ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنْ

ਮੇਰੇ ਸਿਵਾ ਕੋਈ ਮਾਖੂਦ ਨਹੀਂ, ਤੋ ਤੁਮ ਮੇਰੀ ਹੀ ਈਥਾਦਤ ਕਰੋ. ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਥਾ ਕੇ ਰਹਮਾਨ ਤਾਵਾਲਾ ਨੇ ਔਰਾਂ

وَلَدًا سُجْنَةٌ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ ﴿١﴾ لَا يَسِيقُونَهُ

بنائی ہے، اخلاع وس سے پاک ہے۔ بلکہ وہ مُعاشر جانے ہے۔ وہ کسی بات میں اخلاع سے سبقت

بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِاَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ يَعْلَمُ

نہیں کر سکتے، بلکہ وہ اخلاع کے ہوكم کے مطابق کام کرتے ہے۔ اخلاع جانتا ہے جو ان کے

مَا بَيْنَ اِيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ ﴿٣﴾

آگے اور پیछے ہے اور وہ سیکھاریش نہیں کرتے مگر وس کی جو اخلاع کا پسندیدا ہو اور وہ

إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَى وَهُمْ مِنْ خَشِيتِهِ مُشْفِقُونَ ﴿٤﴾ وَمَنْ

اخلاع کے بیش سے سہمے رہتے ہے۔ اور جو بھی ان میں سے یہ کہے گا کہ میں مابعد

يَقُولُ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُوْنِهِ فَذَلِكَ نَجْزِيُّهُ

یعنی اخلاع کے سیکھا تو وس کو ہم ۴۷ نام کی سزا دے گے۔

جَهَنَّمُ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٥﴾ أَوَلَمْ يَرَ

ایسی ترکھ اعلیٰ میں کو ہم سزا دے رہے ہیں۔ کیا کافیروں نے دھرا

الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا

نہیں کے آسمان اور زمین دونوں میں ہو گئے ہے،

رَتَّقًا فَقَتَّقَهُمَا وَجَعَلَنَا مِنَ الْهَاءِ كُلَّ شَيْءٍ

کیا ہم نے ان دونوں کو اخراج کیا۔ اور ہم نے پانی سے ۷۲ جندا چیزوں کو بنایا۔

حَتَّىٰ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾ وَجَعَلَنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ

کیا کیا ہم نے ایمان نہیں لاتے؟ اور ہم نے زمین میں پہاڑ رخ دیے کو

أَنْ تَهِيدَ بِهِمْ ۝ وَجَعَلَنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبْلًا

کہیں وہ ان کو لے کر نہ لے۔ اور ہم نے زمین میں کوشادا راستے بنایا دیے

لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٧﴾ وَجَعَلَنَا السَّمَاءَ سَقْفًا

تاکہ وہ راہ پائے۔ اور ہم نے آسمان کو ماحکمہ ایسا بنایا۔

مَحْفُوظًا هٰلِكٰ وَهُمْ عَنِ اِيْتَاهَا مُعْرِضُونَ ﴿٨﴾

اور وہ آسمان کی نشانیوں سے اے راہ کر رہے ہیں۔

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ الَّيَلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ

اور وہی اخلاع ہے جس نے رات اور دن پیدا کیے اور سورج اور چاند پیدا کیے۔

كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبُحُونَ ﴿٢٣﴾ وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ

سab کے sab آasmān mēn taur rहے hئے. aur hm ne kisī īnsān ke liye ap se

مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَةُ أَفَأُنْ مَتَ فَهُمُ الْخَلْدُونَ ﴿٢٤﴾

pehle hmешا rehنا nahi bnaya. kya fikr agar ap mar jaoge to ye hmeshा rehne valے hئے?

كُلٌّ نَفِسٌ ذَآءِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ

hr janadar maut ka maja yahan ne vala hئے. aur buraઈ aur blāઈ ke aray hM tuMhāri ājmaઈ sh

وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٢٥﴾

w īmītahān letet hئے. aur hmāri hI tareekh tuM lōtāe jaoge. aur jib kafir lōga ap kO

وَإِذَا رَأَكَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُرُوءًا

dejat hئے to ap hI ko majaK bna letet hئے. ke kya ye wo ādmī hI jo tuMhāre mābūdān kA

أَهْذَا الَّذِي يَذْكُرُ الرَّهْتَكْمَجْ وَهُمْ بِذِكْرِ الرَّحْمَنِ

tazkira krtā rehتا hئے? aur wo buD rहman tālaLa kI yaad ke muñkIr hئے.

هُمْ كَفِرُونَ ﴿٢٦﴾ خُلُقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَأُورِيْكُمْ

īnsān jldhbājī kI bxsalt kE saath pēda kiyā gya hئے. an-kariy mēn tuMhē

أَيْتَ فَلَأَ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٢٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَّى هَذَا

apni āyatē dī�lājīgaa, fikr tuM muJh se jldhi muṭālabā mat kro. aur ye kēhtē hئے kē ye

الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَدِيقِينَ ﴿٢٨﴾ لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ

wāda kib hI hI agar tuM sarye hI? kāfīr janatē us wakt kO

كَفَرُوا حِينَ لَا يَكْفُونَ عَنْ وُجُوهِهِمُ النَّارَ

jib wo apne chērōn se aag rok nahi skengO aur n apni pīdōn se aur

وَلَا عَنْ طُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يُنَصَّرُونَ ﴿٢٩﴾ بَلْ تَأْتِيهِمْ

un kI nuṣrat nahi kI jaegi. bdko wo un kE pās acyānk aa jaegi,

بَغْتَةً فَتَبَهُّهُمْ فَلَا يَسْتَطِعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ

fikr wo un ko māhdūt kR degi, fikr wo un kO lōtāne kI taakat nahi rakh skengO aur n

يُنْظَرُونَ ﴿٣٠﴾ وَلَقَدِ اسْتَهِزَى بِرُسْلِيْلِ مِنْ

unhein mohalat di jaegi. ykīnān ap se pehle pēgaMbhRōn kE saath īsītahā

قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا

کیا گیا، فیر ان میں سے ہیئتہ اکار کرنے والوں کو وہی انجام نہ ہوئے لیا جس کا

بِهِ يَسْتَهِزُونَ ۝ قُلْ مَنْ يَكُلُّهُمْ بِاللَّيْلِ

وہ مجاز کوڈا گیا کرتے ہے۔ آپ فرمائیں کہ کون تعمیری ہیکاٹ کرتا ہے رات میں اور

وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ ۝ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ

دین میں ۲۴ ہفتہ میں تھاں سے۔ بلکہ وہ اپنے رب کی یاد سے بمعنی مدد ملے ہیں۔ کیا ان کے لیے مابعد

مُعَرِضُونَ ۝ أَمْ لَهُمْ إِلَهٌ تَهْنَعُهُمْ مِنْ دُونِنَا

ہیں ہمارے الہا اور جو ان کو ہم سے بچا سکے گے؟ وہ تو بخوبی اپنے آپ کی مدد کرنے کی

لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرًا أَنفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِنَ يُضْحِبُونَ ۝

تاکہ نہیں ہوتے اور ان کو ہم سے بچانے والے ساٹھی میں بخوبی نہیں آ سکتا۔

بَلْ مَتَّعْنَا هَؤُلَاءِ وَآبَاءِهِمْ حَتَّىٰ طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ ۝

بلکہ ہم نے انہیں اور ان کے باپ دادا کو میتوں میں ایسا یاد کر کے ان کی عمر میں تعلیم ہو گئی۔

أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتَى الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا

کیا فیر وہ دیکھتے نہیں کہ ہم زمین کو عس کے انترائی سے کم کرتے ہوئے آ رہے ہیں؟

أَفَهُمُ الْغَلِيُونَ ۝ قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَعْيِ ۝

کیا فیر یہ گالیب ہو سکتے ہیں؟ آپ فرمائیں کہ میں تو سیکھ تھے وہی کے ایسیے دراتا ہیں۔

وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ ۝

اور بےہرے پوکار نہیں سُونتے جب انہیں دراصل جائے۔ اور اگر تیرے رب کے انجام کا

وَلَيْلُنْ مَسْتَهُمْ نَفْحَةٌ مِنْ عَذَابٍ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ

کوئی جو کا ان کو چڑھ لے تو جو دن کوئے گے کہ ہماری براہی! یقیناً

يُوْلَيْنَا إِنَّا كُنَّا ظَلَمِيْنَ ۝ وَنَضَعُ الْمَوَازِيْنَ ۝

ہم ہی کوئی سوچاوار نہیں۔ اور میلانے احتلال (ہنساں) کے تراویح (ہم کا ایک

الْقُسْط لِيَوْمِ الْقِيَمَةِ فَلَا تُظْلِمُ نَفْسٌ شَيْئًا

کرے گے کیا ملت کے دن، فیر کسی شایستے پر جرا بھی جو لکھ نہیں کیا جائے گا۔

وَإِنْ كَانَ مُتَّقًا حَبَّةٌ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى

اور اگر رائی کے دانے کے براہی بھی کوئی املا ہو گا تو ہم وہی آئے گے۔ اور ہم

بِنَا حُسَيْنَ ۝ وَلَقَدْ أَتَيْنَا مُوسَى وَهُرُونَ الْفُرْقَانَ

ہنساب لئے واکے کا جی ہے۔ یہ کینا ہم نے بھوسا (اکتوہیس سلاام) اور ہارن (اکتوہیس سلاام) کو دیا ہے اور باتیں لے کے

وَضِيَاءً وَذُكْرًا لِلْمُتَّقِينَ ۝ الَّذِينَ يَخْشُونَ

درمیان فسلا کرنے والی کتاب اور روشانی والی کتاب اور نسبیت دلانا والی کتاب عن

رَبُّهُمْ بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِنَ السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ ۝

معاڑکیوں کے لیے۔ جو اپنے رب سے بے درتے ہیں اور وہ کیا ملت سے بھی درتے ہیں۔

وَهُدًى ذُكْرٌ فُبَرِّقُ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ ۝

اور یہ بھاڑک تجھکرا ہے جو ہم نے عتاڑا ہے۔ کیا فیر تum عس کا ہنکار کرتے ہو؟

وَلَقَدْ أَتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَةً مِنْ قَبْلٍ وَكُنَّا بِهِ

یہ کینا ہم نے ہنڑا ہیم (اکتوہیس سلاام) کو عن کی ہدایت ہی ہس سے پہلے اور ہم عن کو بھبھ جاننے

عِلَمِينَ ۝ إِذْ قَالَ لِأَبْيَهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ

والے ہے۔ جب کے عنہوں نے اپنے اببا اور اپنی کوئم سے فرمایا کہ یہ کیا موتیں ہیں

الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَرِكُفُونَ ۝ قَالُوا وَجَدْنَا أَبَاءَنَا

جیں پر تum جمے ہو ہو؟ عنہوں نے کہا کہ ہم نے اپنے باپ دادا کو عن کی ہبادت

لَهَا عِبْدِينَ ۝ قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَأَبَاءَكُمْ

کرتے ہو ہے پا یا۔ ہنڑا ہیم (اکتوہیس سلاام) نے فرمایا کہ یہ کینا ہم اور تum ہمارے باپ دادا بھی

فِي ضَلَلٍ مُبِينٍ ۝ قَالُوا أَجِئْنَا بِالْحَقِّ

گومراہی میں ہے۔ عنہوں نے کہا کیا تum ہمارے پاس ہک لائے ہو یا تum ہلکی

أَمْ أَنْتَ مِنَ الْمُعْبَدِينَ ۝ قَالَ بَلْ رَبِّكُمْ رَبُّ

کر رہے ہو؟ ہنڑا ہیم (اکتوہیس سلاام) نے فرمایا بلکہ تum ہمارا رب اسماں اور

السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّ ۝ وَأَنَا

زمین کا رب ہے، وہ جس نے عن کو پیدا کیا۔ اور میں عن پر

عَلَى ذِلْكُمْ مِنَ الشَّهِيدِينَ ۝ وَتَاللَّهُ لَوَّا كِيدَنَ

گواہوں میں سے ہوں۔ اور اکلہ کی کسماں! جرے میں تum ہمارے بھوتوں کے لیے

أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ ثُولُوا مُدْبِرِينَ ۝ فَجَعَلَهُمْ

تاشبیہ کر دے گا۔ ہس کے باعث کے تum واپس چلو جاؤ گے۔ فیر ہنڑا ہیم (اکتوہیس سلاام)

جُذًا إِلَّا كَبِيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿٨﴾

نے عِنْ کو تُک دے تُک دے کر دیا، مگر عِنْ میں سے بَدَ کو، شاید وہ عِسْ کی ترک رُجُوع کرے۔

قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِالْهَتَنَا إِنَّهُ لِمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٩﴾

عِنْہُمْ نے کہا جیس نے یہ ہرکت کی ہمارے مाखوں کے ساتھ یکینن وہ آلبیم میں سے ہے۔

قَالُوا سَمِعْنَا فَتَّى يَدْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ ﴿١٠﴾ **قَالُوا**

عِنْہُمْ نے کہا کہ ہم نے سُنَا ہے کہ اُنکے نُؤجوان عِنْ کی باتیں کرتا ہے جسے ہرگز کہا جاتا ہے۔

فَأَتُوا بِهِ عَلَى أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشَهُدُونَ ﴿١١﴾

عِنْہُمْ نے کہا کہ اُنکے لُوگوں کے سامنے لَا اُنکے سب لُوگ گواہ رہے۔

قَالُوا إِنَّنَّا فَعَلْتَ هَذَا بِالْهَتَنَا يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿١٢﴾

عِنْہُمْ نے کہا کہ تو نے یہ ہرکت کی ہے ہمارے ماخوں کے ساتھ، اے ہرگز؟

قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا فَسْأَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا

ہرگز (آلہیسالام) نے فرمایا بلکہ عِنْ کے اس بَدَ نے یہ ہرکت کیا ہے، تو تم عِنْ سے پूछو اگر یہ

يَنْطَقُونَ فَرَجَعُوا إِلَى أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ

بُولتے ہوئے۔ فیکر وہ بُعد اپنے دل میں کہنے لگے کہ یکینن تم بُعد ہی کُسُوروار

أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٣﴾ **ثُمَّ نُكَسُوا عَلَى زُعُوسِهِمْ لَقَدْ**

ہوئے۔ فیکر عِنْہُمْ نے اپنے سار جو کا لیتے کہ یکینن تم مالوں میں تھے تو

عَلِيهِتَ مَا هُوَ لَءَ يَنْطَقُونَ ﴿١٤﴾ **قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ**

بُول نہیں سکتے۔ ہرگز (آلہیسالام) نے فرمایا کہ کیا تم ہرگز بُداشت کرتے ہوئے

مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَوْ يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿١٥﴾

اللہ کے ایسا کو ایسی چیزوں کی جو تھیں نہ کوئی نہ کہ سکتی ہے اور نہ اُنکے پہنچے سکتی ہے؟

أَفِ لَكُمْ وَلِهَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ

اُنکے سو سے ہے تم پر بھی اور عِنْ ماخوں پر بھی جیسے تھے ایسا ایسا بُداشت کرتے ہوئے۔

أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦﴾ **قَالُوا حَرَّقُوْهُ وَانْصُرُوْا الْهَتَنَكُمْ**

کیا فیکر تھے اکل نہیں؟ عِنْہُمْ نے کہا کہ تم ہرگز ایسا کو جلا دو اور اپنے ماخوں کی بُداشت کرو

إِنْ كُنْتُمْ فَعِلِيِّينَ ﴿١٧﴾ **قُلْنَا يَنْكُرُونِي بَرْدًا**

اگر تھے کوئی کرنا ہے۔ ہم نے کہا کہ اے آگ! تو ہرگز (آلہیسالام) کے لیتے اُنہی اور

وَسَلِّمًا عَلَى إِبْرَاهِيمَ ﴿٤٩﴾ وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا

सलामती वाली बन जा. और उन्होंने ईश्वारीम (अदैहिस्सलाम) के साथ मक्कर का ईरादा किया तो हमने

فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ ﴿٦﴾ وَ نَجَّيْنَاهُمْ وَلُوطًا

ਉਨ੍ਹੇ ਖਸਾਰਾ ਉਠਾਨੇ ਵਾਲੇ ਬਨਾਇਆ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਵੱਡੀ ਮੁਲਾਕਾ ਹੈ।

إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا لِلْعَابِنِ ﴿٤﴾ وَهُنَّا

ઉસ જમીન કી તરફ જિસ મેળમ ને જહાન વાલો કે લિયે બરકતે રખી હૈ ઔર હમ ને ઈશ્વાહીમ (અલેહિસ્સલામ)

لَهُ إِسْحَاقٌ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلَّاً جَعَلَنَا

કો ઈસ્હાક અતા કિયે ઔર મળીએ યાન્કૂબ ભી. ઔર સબ કો હમ ને નેક બનાયા.

وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِاْمِرِنَا ﴿٤١﴾

ઔર હમ ને ઉન્હેં પેશવા બનાયા, વો હમારે હુકમ સે રહનુમાઈ કરતે થે ઔર હમ ને ઉન કી

وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فَعَلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧੀ ਕੀ ਨੇਕੀ ਕੇ ਕਾਮ ਕੇ ਕਰਨੇ ਕੀ ਔਰ ਨਮਾਜ਼ ਕਾਈਮ ਕਰਨੇ ਕੀ ਔਰ

وَإِنَّا نَعْلَمُ بِأَعْمَالِهِ وَكَانُوا لَنَا عَبْدِيْنَ

જાકાત દેને કી. ઔર વો સબ હમારી ઈબાદત કરને વાલે થે. ઔર લૂટ (અલેહિસ્સલામ) કો

أَتَيْنَاهُ حُكْمًا وَّعِلْمًا وَّبَحْثَنَا مِنَ الْقُرْيَةِ الَّتِي

ਹਮ ਨੇ ਨੁਭੂਵਤ ਔਰ ਈਲਮ ਛਿਧਾ ਔਰ ਹਮ ਨੇ ਉਨ੍ਹੋਂ ਨਜ਼ਾਤ ਦੀ ਉਸ ਬਸਤੀ ਸੇ ਜੋ

كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَيْثَطَ ۖ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا سَوِيًّا

गन्ते काम करती थी. यक्षीनन वो बुरी नाईरमान क्रौम थी. और हम ने लूत (अदैहिस्सलाम) को अपनी

فَسَقِينَ ٦٤ **وَادْخُلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ** ٦٥

રહમત મેં દાખિલ કિયા. યકીનન વો નેક લોગો મેં સે થે. ઔર નૂહ (અદૈહિસલામ) કા (કિર્સા સુનિયે)

وَ نُوحًا إِذْ نَادَىٰ مِنْ قَبْلٍ فَاسْتَجَبَنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ

જબ કે ઉન્હોને પુકારા ઈસ સે પેહલે, ફિર હમ ને ઉન કી દૃષ્ટા કબૂલ કી, ફિર હમ ને ઉન્હેં ઔર ઉન કે

وَاهْلَةٌ مِنَ الْكَرْبَلَاءِ وَنَصَارَةٌ

ਮਾਨਨੇ ਵਾਲੀਆਂ ਕੋ ਉਸ ਬਡੀ ਮੁਸੀਬਤ ਸੇ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਔਰ ਹਮ ਨੇ ਉਨ ਕੀ ਨੁਸ਼ਟ ਕੀ

مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِاِيْتَنَا ۖ اِنَّهُمْ كَانُوا

ਉਸ ਕੌਮ ਕੇ ਬਿਲਾਫ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮਾਰੀ ਆਧਤੋਂ ਕੋ ਝੁਠਲਾਯਾ। ਧਕੀਨਨ ਵੋ ਬੁਰੀ ਕੌਮ ਥੀ,

قَوْمَ سَوْءٍ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ۝ وَدَاؤَدَ وَسُلَيْمَانَ

فِي رَهْبَانِيَّةِ عَذَابٍ مُّؤْكَدٍ لِّمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

إِذْ يَمْكُنُونَ فِي الْحَرْثِ إِذْ نَفَشَتْ فِيهِ غَنَمٌ

وَمَا دَرَأُوا إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

الْقَوْمَ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شَهِيدِينَ ۝ فَفَهَمُنَاهَا

فِي رَهْبَانِيَّةِ عَذَابٍ مُّؤْكَدٍ لِّمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

سُلَيْمَانَ وَكُلَّا أَتَيْنَا حُكْمًا وَ عِلْمًا وَ سَحْرَنَا

كَمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

مَعَ دَاؤَدَ الْجَبَالَ يُسَيْحَنَ وَالظَّيْرَطَ وَكُنَّا فَعِيلِينَ ۝

فِي رَهْبَانِيَّةِ عَذَابٍ مُّؤْكَدٍ لِّمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

وَعَلَمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوِسٍ لَّكُمْ لِتُحْصِنَ كُمْ

فِي رَهْبَانِيَّةِ عَذَابٍ مُّؤْكَدٍ لِّمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

مَنْ بَاسِكُمْ فَهَلْ أَنْتُمْ شَكَرُونَ ۝ وَلِسُلَيْمَانَ

فِي رَهْبَانِيَّةِ عَذَابٍ مُّؤْكَدٍ لِّمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي

كَمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

بِرَكَنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمِينَ ۝

فِي رَهْبَانِيَّةِ عَذَابٍ مُّؤْكَدٍ لِّمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

وَمِنَ الشَّيْطِينِ مَنْ يَعْوَصُونَ لَهُ وَ يَعْمَلُونَ عَهْلًا

فِي رَهْبَانِيَّةِ عَذَابٍ مُّؤْكَدٍ لِّمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

دُونَ ذِلِّكَ وَ كُنَّا لَهُمْ حَفَظِينَ ۝ وَأَيُوبَ

فِي رَهْبَانِيَّةِ عَذَابٍ مُّؤْكَدٍ لِّمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَنَى الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ

فِي رَهْبَانِيَّةِ عَذَابٍ مُّؤْكَدٍ لِّمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

الرَّحِمِينَ ۝ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ

فِي رَهْبَانِيَّةِ عَذَابٍ مُّؤْكَدٍ لِّمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

ضِرٌّ وَّاتِيْنَهُ أَهْلَهُ وَمِثْلُهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً

थी और हम ने उन्हें दी उन की ओलाद और उन के साथ उन के मानिन्द और भी हिये रहमत के तौर

مِنْ عِنْدِنَا وَذِكْرًا لِلْعَبْدِيْنَ ۝ وَإِسْمَاعِيلَ

पर हमारी तरफ से और यादगार ईबादत करने वालों के लिये. और ईस्माईल और ईदरीस

وَإِدْرِيْسَ وَذَا الْكِفْلِ ۝ كُلُّ مِنَ الصَّابِرِيْنَ ۝

और जुल किफ्ल (अलैहिस्सलाम) को. ये तमाम सभ्र करने वालों में से थे. और हम ने उन्हें

وَأَدْخِلْنَهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِنَ الصَّالِحِيْنَ ۝

अपनी रहमत में दाखिल किया. यकीनन वो सुलहा में से थे.

وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُعَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ

और मध्यली वाले पैगम्बर (यूनस अलैहिस्सलाम) को जब के वो गुरुसा हो कर चले गए, तो उन्होंने

لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلْمِ إِنْ لَهُ إِلَهٌ

समजा के हम उन पर गिरिश्ट छरगिल नहीं करेंगे, किंतु उन्होंने दुआ की तारीकियों में के

إِلَّا أَنْتَ سُبْحَنَكَ ۝ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِيْنَ ۝

कोई माधूद नहीं भगव तू ही, तू पाक है. यकीनन मैं कुसूरवारों में से हूँ. तो हम ने उन की

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ ۝ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ ۝ وَكَذَلِكَ

दुआ कियूल की और हम ने उन्हें गम से नजात दी. और ईसी तरह हम ईमान वालों को नजात

نُجِيَ الْمُؤْمِنِيْنَ ۝ وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ

देते हैं. और इकरीया (अलैहिस्सलाम) को जब के उन्होंने अपने रब को पुकारा

رَبِّ لَا تَذَرْنِيْ فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَرِثِيْنَ ۝

ऐ मेरे रब! तू मुझे ताहा मत छोड और तू बेहतरीन वारिस है. तो हम ने उन की

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ ۝ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحِيَّ وَأَصْلَحْنَا

दुआ कियूल की. और हम ने उन्हें यहया अता किये और हम ने उन के लिये उन की भीवी को

لَهُ زَوْجَةٌ لِنَهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ

अर्था कर दिया. यकीनन वो सबकत करते थे नेकियों में और हमें शौक

وَيَدْعُونَا رَغِبًا وَرَهِبًا وَكَانُوا لَنَا خَشِعِيْنَ ۝

और ۹۲ से पुकारते थे. और वो हम से ۹۲ने वाले थे.

وَالَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُّوْحِنَا

ओर उस मरयम को जिस ने अपनी शर्मगाह की हिक्कात की, तो हम ने उस में अपनी रुह

وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا أَيَّةً لِّلْعَلَمِينَ ۝ إِنَّ هَذَهَا

हूँक दी और हम ने उन्हें और उन के बेटे को जहान वालों के लिये मोअजिजा बनाया। यकीनन ये

أُمَّتُكُمْ أُمَّةٌ وَاحِدَةٌ ۝ وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ۝

तुम्हारी उम्मत एक उम्मत है। और मैं तुम्हारा माखूद हूँ, तो तुम मेरी ईबादत करो।

وَتَقْطَعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلُّ إِلَيْنَا رَجُعُونَ ۝

और उन के मुआमले में आपस में वो मुभ्यतिक्षणिरोध हो गये। सब को हमारी तरफ लौट कर आना है।

فَمَنْ يَعْمَلُ مِنَ الصِّلْحَتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ

शिर जो आमाले सालेहा करेगा। अशर्तके वो मोमिन हो तो उस की कोशिश की नाकदरी नहीं

لِسَعْيِهِ ۝ وَإِنَّا لَهُ كَتِبْوْنَ ۝ وَحَرَمٌ عَلَىٰ قَرْيَةٍ

की जाएगी। यकीनन हम उस को लिख रहे हैं। और जिस भस्ती (वालों) को हम ने छलाक किया,

أَهْلَكْنَاهَا أَنْهَمُ لَا يَرْجِعُونَ ۝ حَتَّىٰ إِذَا فُتُحَتْ

नामुमकिन है के वो लौट कर हमारे पास न आयें। यहां तक के जब याजूज और माजूज

يَاجُوْجَ وَمَاجُوْجَ وَهُمْ مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ ۝

खोल दिये जाएंगे और वो हर छलवान जगा से तेजी से सरक रहे होंगे। और सच्चा

وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ

वादा करीब आ जाएगा, तो एक हम उन की निगाहें फटी रहे जाएंगी जिन्होंने ने कुछ

أَبْصَارُ الَّذِينَ كَفَرُوا ۝ يُوَيْلَنَا قَدْ كُنَّا

किया। (वो कहेंगे) हाय हमारी कमज़ब्दती! यकीनन हम गङ्गलत में पड़े रहे

فِي عَقْلَةٍ مِنْ هَذَا بَلْ كُنَّا ظَلَمِينَ ۝ إِنَّكُمْ

उस से, बल्कि हम मुज़रिम थे। यकीनन तुम और वो जिन की तुम अल्लाह के अलावा ईबादत

وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصْبٌ جَهَنَّمُ أَنْتُمْ لَهَا

करते हो सब जहन्नम का ईंधन हैं। तुम उस जहन्नम में दाखिल होने वाले

وَرَدُونَ ۝ لَوْ كَانَ هَؤُلَاءِ اللَّهُمَّ مَا وَرَدُوهَا

हो। अगर वो माखूद होते तो उस जहन्नम में दाखिल न होते। और सब के सब

وَكُلٌّ فِيهَا خَلِدُونَ ۝ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ

Ус мें हमेशा रहेंगे। उन का उस में चिल्का कर रोना होगा और इत्ना के उस में कोई आवाज

فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ۝ إِنَّ الَّذِينَ سَيَقْتُلُونَ لَهُمْ مِنَّا

भी सुन नहीं पाएंगे। यकीनन वो जिन के लिये हमारी तरफ से अद्या ईसला पेहले

الْحُسْنَى ۝ أُولَئِكَ عَنْهَا مُبَعَّدُونَ ۝ لَا يَسْمَعُونَ

हो चुका है, तो ये जहन्म से दूर रखे जाएंगे। वो जहन्म की आडट भी नहीं सुन

حَسِيْسَهَا ۝ وَهُمْ فِي مَا اسْتَهَتْ أَنفُسُهُمْ خَلِدُونَ ۝

सकेंगे। और वो उन नेआमतों में जो उन के ज़ चाहेंगे हमेशा रहेंगे।

لَا يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَ تَتَلَقَّهُمْ

उन को बड़ी धबराडट गमगीन नहीं करेंगी और फिरिश्ते उन का

الْمَلِكَةُ ۝ هَذَا يَوْمُكُمُ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ۝

इस्तिक्खाल करेंगे। (ये केहते हुवे) के ये वो दिन है जिस का तुम्हें वादा किया जा रहा था।

يَوْمَ نَطِئُ السَّمَاءَ كَطِئِ السِّجْلِ لِلْكُتُبِ ۝

जिस दिन हम आसमान को लपेटेंगे लिखे हुवे कागजात दफ्तर में लपेटने की तरह। ऐसा के

كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ ۝ وَعَدَّا عَلَيْنَا ۝ إِنَّا كُنَّا

हम ने पेहली दश मध्लूक पैदा की तो हम दोबारा उस को पैदा करेंगे। ये हम पर वाहे के तौर पर लाजिम हैं।

فَعِلِيْنَ ۝ وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الرَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الدِّكْرِ

यकीनन हम ऐसा करने वाले हैं। यकीनन हम ने जबूर में लिकर के बाद ये बात लिख दी है

إِنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّلِحُونَ ۝ إِنَّ

के जमीन के वारिस मेरे नेक बन्द छोंगे। यकीनन

فِي هَذَا لَبَلَغاً لِقَوْمٍ عِبَدِيْنَ ۝ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ

उस में ईबादतगुजार कौम का मतलब पूरा पूरा है। और आप को जो हम ने भेजा

إِلَّا رَحْمَةً لِلْعَلَيْيِنَ ۝ قُلْ إِنَّمَا يُؤْتَى إِلَى أَنَّهَا

तो तमाम जहांनों के लिये रहमत बना कर ही भेजा है। आप फरमा दीजिये मेरी तरफ तो वही आती है कि

إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ ۝ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ۝

तुम्हारा माखूद यकता माखूद है, क्या अब तुम मानते हो? फिर अगर वो ऐराज

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ أَذْنُتُكُمْ عَلَى سَوَاءٍ

کر دے تو آپ فرمایا ہیچ کے میں نے تو تumھے پوری بخبار دے ہے۔ اور میں نہیں جانتا کہ وہ

وَإِنْ أَدْرَى أَقْرَبُ أَمْ بَعِيْدُ مَا تُوعَدُونَ ۝ إِنَّهُ

کریب ہے یا دور ہے جس کا تم سے وادا کیا جا رہا ہے۔ یقیناً وہ اعلیٰ ہوتا ہے جو اور سے

يَعْلَمُ الْجَهَّارُ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُبُونَ ۝

کہی ہیچ بات بھی جانتا ہے اور جانتا ہے جو تم ٹھپاتے ہو۔

وَإِنْ أَدْرَى لَعْلَةً فِتْنَةً لَكُمْ وَمَتَاعً

اور میں نہیں جانتا، شاید یہ تمھارے لیے آجماں ہو اور اسکے وکالت کے نہ ہوں

إِلَى حِينٍ ۝ قُلْ رَبِّ الْحُكْمِ بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ

پھر یا نہ ہو۔ پیغمبر نے کہا کہ اے میرے رب! تم ہک کے ساتھ فسلا کر دے۔ اور ہمارے رب

الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصْفُونَ ۝

رہماں تھاں ہی سے مدد چاہتے ہیں ان باتوں پر جو تم بیان کرتے ہو۔

رکوعاتہما

(۱۰۳) سُورَةُ الْحَجَّ مِنْ كِتَابِهِ

ایاتہما

اور ۱۰ رُکُوع ہے

سُورَةُ الْحَجَّ مِنْ كِتَابِهِ

۱۰۳ میں ۷۸ آیات ہے

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

پڑھتا ہے اعلیٰ اعلیٰ کا نام لے کر جو بدا مہربان، نیحاۃت رہم وala ہے

يَا يَاهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ ۝ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ

اے ہنساؤ! تم اپنے رب سے درو۔ یقیناً کیا مات کا جلجلہ بडی باری چیز ہے۔

شَيْءٌ عَظِيمٌ ۝ يَوْمَ تَرُونَهَا تَدْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ

جس دن تم اس کو دیکھو گے تو ہر دوڑ پیلانے والی اور اپنے دوڑ پیتے

عَمَّا أَرْضَعْتُ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتٍ حَمِيلٌ حَمَلَهَا

بھی کو بھول جائے گی اور ہر ہمل والی گیرا دیکھی اپنے ہمل کو

وَتَرَى النَّاسَ سُكْرِيٰ وَمَا هُمْ بِسُكْرِيٰ

اور تو ہنساؤ کو نہ سمجھے گا ہالانکے وہ نہ سمجھے نہیں ہوں گے

وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ۝ وَمَنَ النَّاسُ مَنْ يُجَادِلُ

لے کن اعلیٰ کا انجام ہی سخت ہوگا۔ اور کوئی لوما وہ ہے جو جانے

فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَبَعُ كُلَّ شَيْطَنٍ مَرِيدٍ ﴿١﴾

بوجہرِ اخلاقیات کے باارے میں جدیداً کرتے ہوئے اور ہر سرکش شیخاتاں کے پیشے چلتے ہوئے۔

كُتُبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّهُ فَأَنَّهُ يُضْلِلُهُ

جیس کی نیزبادت یہ لی� دیا گیا ہے کہ جو اس سے دوستی رکھے گا تو وہ اسے گومراہ کر دے گا۔

وَ يَهْدِيهِ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٢﴾ يَا يَهْدِهَا النَّاسُ

اوہر جہنم کے آجاب کی ترکیب اس کی رہنمائی کرے گا۔ اے ہنسانو!

إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ

اگر تुم شک میں ہو دوبارا جیندا کیا جانے کی ترکیب سے، تو یقیناً ہم نے تुमھے پہلے پیدا

قِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ

کیا بیٹھی سے، فیر نہتھی سے، فیر جنم ہوئے بھون سے، فیر گوشش کے لوٹھے سے جیس میں

مِنْ مُضْعَةٍ مُخْلَقَةٍ وَغَيْرِ مُخْلَقَةٍ لِنَبِيِّنَ لَكُمْ

سُورت بناء کی جاتی ہے اور (کبھی) سُورت نہیں بناء کی جاتی، تاکہ ہم تुمھاڑے لیے بیان کرے۔

وَنَقِرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَى أَجَلٍ مُسَمٍّ

اوہر بیویاتی میں ڈھندراتے ہوئے جو ہم یاہتے ہوئے وکتے مُکرر را تک،

ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طَفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ

فیر ہم تुمھے بیویا بنانا کر نیکالتے ہوئے تاکہ تुم اپنی جوانی کو پہنچو۔

وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفَّ وَ مِنْكُمْ مَنْ يُرْدَدُ

اوہر تुم میں سے بیوی کی رُخت کر کر لی جاتی ہے اور تुم میں سے بیوی لوتا اسے جاتے ہوئے

إِلَى أَرْدَلِ الْعُمُرِ لِكِيلًا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا

نیکبھی ہم کی ترکیب تاکہ وہ بھوٹ کوچھ جانے کے باع کوچھ بھی نہ جانے۔

وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا

اوہر تھی زمین کو بخشک دے بھتا ہے، فیر جب ہم اس کے عپر پانی بر سارا تھے ہوئے

الْمَاءُ اهْتَرَّتْ وَرَبَّتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ

تو ہیلنا اور عبور نے لگاتی ہے اور ہر بخش نہیں جو دے کو

بَهِيجٌ ﴿٣﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحِبُّ

وہیجاتی ہے۔ یہ اس وجہ سے کہ اخلاقیات ہوئے اور وہی مُدوں کو

الْمَوْتُ وَأَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝ وَأَنَّ السَّاعَةَ

जिन्दा करेगा और वो हर चीज पर कांटे दें. और ये के क्यामत आने वाली

اِتِيَّةٌ لَا رَبَّ فِيهَا ۝ وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ

है उस में कोई शक नहीं, और ये के अल्लाह जिन्दा कर के उठाएंगा। उन को भी

فِي الْقُبُوْرِ ۝ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَاهِدُ فِي اللَّهِ

जो कुछों में हैं. और लोगों में से वो हैं जो जघड़ा करता है अल्लाह के बारे में

بَعْيَرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى ۝ وَلَا كِتَابٍ مُنْيِرٍ ۝ ثَانِي

जाने बगैर और हिदायत और रोशन किताब के बगैर. अपना पेहलू मोड़ कर ताके अल्लाह

عِطْفَهُ لِيُضْلِلَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۝ لَهُ فِي الدُّنْيَا

के रास्ते से गुमराह कर है. और उस के लिये हुन्यवी जिन्दगी में

خَرْزٌ وَ نُذِيقَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَذَابَ الْحَرِيقِ ۝

रुस्वार्थ है और हम उसे क्यामत के द्विन आग का अजाब चखाएंगे.

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ يَذْكَرَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَامٍ

(कहा जाएगा के) ये उस का बदला है जो तेरे हाथों ने आगे भेजा और ये के अल्लाह बन्दों पर जरा भी

لِلْعَيْدِ ۝ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ

जुल्म नहीं करता. और इन्सानों में से वो शर्षस भी हैं जो अल्लाह की ईबादत करता है

عَلَى حُرْفٍ ۝ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ إِطْمَانٌ بِهِ

किनारे पर. किर अगर उसे भलाई पहोंचे तो उस से मुत्मर्दन हो जाता है.

وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتنَةٌ إِنْ قَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ ۝ حَسِرَ الدُّنْيَا

और अगर उसे आजमाईश पहोंचे तो मुंह फेर कर पलट जाता है. हुन्या और आभिरत में

وَالْآخِرَةَ ۝ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْبُيْنُ ۝ يَدْعُوا

उस ने खसारा उठाया. यही सरीह धारा है. वो अल्लाह के सिवा पुकारता है

مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَوْ يَضْرُبُ ۝ وَمَا لَوْ يَنْفَعُهُ ۝ ذَلِكَ

ऐसी चीज को जो उसे न जरूर पहोंचा सकती है और न नक्षा दे सकती है. यही

هُوَ الْضَّلْلُ الْبَعِيدُ ۝ يَدْعُوا لَمَنْ ضَرَّهُ أَقْرَبُ

है परले दरजे की गुमराही. वो पुकारता है उस को जिस का जरूर उस के नक्षे से ज्यादा

١٣) مِنْ نَفْعِهِ طَلِبَسَ الْمَوْلَى وَلَبِئْسَ الْعَشِيرُ

ਕੀਵੇਂ ਹੈ? ਅਲਖਤਾ ਬਹੁਤ ਭੂਰਾ ਹੋਸ਼ਟ ਹੈ ਔਰ ਬਹੁਤ ਭੂਰਾ ਸਾਥੀ ਹੈ। ਯਕੀਨਨ ਅਲਖਾਹ ਈਮਾਨ ਵਾਲੋਂ

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّتٍ

ਕੋ ਔਰ ਜੋ ਨੇਕ ਕਾਮ ਕਰਤੇ ਹੋਂ ਉਨ੍ਹੋਂ ਜਨਤਾਂ ਮੋਹਰੀ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀ ਪੱਧਰ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

تَجْرِي مِنْ تَحْتَهَا الْأَنْهَرُ طَإِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ

ਜਿਨ ਕੇ ਨੀਂਥੇ ਸੇ ਨੇਹੜੇ ਬੇਹਤੀ ਹੋਂਗੀ। ਧਕੀਨਾਂ ਅਲਖਾਇ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵਖੀ ਜਿਸ ਕਾ ਵੋ ਈਰਾਇਆ ਕਰਤਾ ਹੈ।

مَا يُرِيدُ^{١٣} مَنْ كَانَ يَظْهَرُ أَنْ لَنْ يَنْصُرَهُ اللَّهُ

જો યે સમજતા હે કે અલ્લાહ ઈસ નબી કી હરગિઝ નુસ્રત નહીં કરેગા॥

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلَيَمْدُدْ بِسَبَبِ إِلَى السَّمَاءِ

हुन्या और आभिरत में तो उसे चाहिये के एक रस्सी लम्बी कर ले आस्मान तक,

١٤) ثُمَّ لِيَقْطَعُ فَلَيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَ كَيْدَهَا مَا يَغْيِظُ

ਇਹ ਉਸੇ ਕਾਟ ਹੈ, ਇਹ ਹੋਏ ਕੇ ਕਿਆ ਉਸ ਕੀ ਧੇ ਤਥਾਂ ਵਿਖੇ ਉਸ ਕੋ ਘਰਮ ਕਰ ਦੇਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸੇ ਗੁਸ਼ਾ ਵਿਲਾਤੀ ਹੈ?

وَ كَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ أَيْتَمْ بَيْنَتٍ ۝ وَأَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ

और इसी तरह हम ने कुर्�आन को रोशन आयतें बना कर उतारा, और ये के अल्लाह हिदायत हेता हैं

مَنْ يُرِيدُ ﴿١﴾ إِنَّ الَّذِينَ أَمْنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا

ਉਸੀ ਕੋ ਜਿਥੇ ਵੋ ਚਾਹਤਾ ਹੈ. ਧਕੀਨਨ ਵੋ ਲੋਗ ਜੋ ਈਮਾਨ ਲਾਏ ਔਰ ਜੋ ਧਣੂਦੀ

وَالصُّبَّيْنَ وَالنَّصْرَى وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا

ઔર સાથી ઔર નસારા ઔર આતિશપરસ્ત હેં ઔર જો મુશ્કિક હેં.

إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ اللَّهَ

યકીનન અલ્લાહ ઉન કે દરમિયાન ક્યામત કે હિન ઈસલા કરેગા। યકીનન અલ્લાહ

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٦﴾ إِنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ

ਹੁਣ ਚੀਜ਼ ਕੋ ਫੇਖ ਰਹਾ ਹੈ. ਕਿਆ ਆਪ ਨੇ ਫੇਖਾ ਨਹੀਂ ਕੇ ਅਲਿਆਹ ਕੋ ਸਜ਼ਦਾ ਕਰਤੇ ਹੋ

لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ

ਵੋ ਜੋ ਆਸਮਾਨੋਂ ਮੌਲ੍ਹੇ ਔਰ ਜੋ ਜਮੀਨ ਮੌਲ੍ਹੇ ਔਰ ਸੂਰਜ

وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُ

और चांद और सितारे और पहाड़ और दृश्य और जनवर भी

وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ ۖ وَكَثِيرٌ حَقٌ عَلَيْهِ الْعَذَابُ ۖ

ओर بहोत से ईन्सान भी। और बहोत सां पर अजाब साधित हो चुका है।

وَمَنْ يُبَشِّرُنَّ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ

और जिसे अल्लाह रुस्वा कर हे तो उसे कोई ईज़ज़त दे नहीं सकता। यकीनन अल्लाह करता है

مَا يَشَاءُ ۖ هُدُنْ خَصَمِنَ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ ۝

वही जो वो चाहता है। ये हो मुश्किल हैं जिन्हों ने अपने २५ के बारे में जघड़ा किया।

فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِعُتْ لَهُمْ شَيْءٌ مِنْ نَارٍ ۖ

किर जो काफ़िर हैं उन के लिये आग के कपड़े काटे जाएंगे।

يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمُ الْحَمِيمُ ۝ يُصَهِّرُ

उन के सरों के उपर से गर्म पानी डाला जाएगा। जिस से गल जाएगा जो

بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ ۝ وَلَهُمْ مَقَامُعُ

उन के पेट में है और खालें भी। और उन के लिये लोहे के

مِنْ حَدِيدٍ ۝ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَحْرُجُوا مِنْهَا

गुर्ज तैयार हैं। जब वो जहन्नम से गम के मारे निकलने का ईरादा करेंगे तो उन्हें दोबारा

مِنْ غَمٍ أَعْيُدُوا فِيهَا وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرَقِ ۝

उस में लौटा हिया जाएगा। और कहा जाएगा के आग का अजाब यखो। यकीनन अल्लाह दाखिल करेगा।

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصِّلْحَاتِ

उन को जो ईमान लाए और जो नेक काम करते रहे ऐसी जनतों में जिन के

جِنْتِ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَرُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا

नीचे से नेहरें बेहती होंगी, उन में उन्हें सौने के कुंगन पेहनाए जाएंगे और

مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا

मोती पेहनाए जाएंगे। और उन का लिभास उन में रेशम का होगा। और उन्हें हिदायत

حَرِيرٌ ۝ وَهُدُوًّا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ ۝ وَهُدُوًّا

दी गई है कलिमात में से सब से उम्दा कलिमे की (ला ईलाह ईल्लाह की)। और उन्हें हिदायत

إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيمِ ۝ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا

दी गई है काखिले तारीफ अल्लाह के रास्ते की। यकीनन जो काफ़िर हैं

وَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرامِ

ओर اخ्लाष के रास्ते से और उस मसिजदे हराम से रोकते हैं जो हम ने तमाम

الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءٌ إِلَعَاقِفُ فِيهِ

लोगों के लिये बनाई है कि भराबर है उस में वहां का रेहने वाला और

وَالْبَادِ وَمَنْ يُرِدُ فِيهِ بِالْحَادِ بِظُلْمٍ نُذَاقُهُ

बाहर से आने वाला. और जो उस में शरारत से बेहीनी का इरादा करेगा तो हम उसे

مِنْ عَذَابِ الْبَيْمَونِ وَإِذْ بَوَانًا لِبُرْهِيمَ مَكَانٍ

दृष्टानक अजाब चाखाएंगे. आर जब हम ने इष्ट्राईम (अलैहिस्सलाम) को तैयार कर के ही

الْبَيْتُ أَنْ لَا تُشْرِكُ بِنْ شَيْئًا وَظَهِيرُ بَيْتِي

भयतुल्लाष की जगा के मेरे साथ किसी चीज को तुम शरीक न केहराओ और मेरे घर को पाक करो

لِلْطَّالِيفِينَ وَالْقَابِيْمِينَ وَالرُّكَعِ السُّجُودِ

तवाफ़ करने वालों और कियाम और रुकूआ और सज्दा करने वालों के लिये.

وَأَذْنُ فِي النَّاسِ بِالْحَجَّ يَأْتُوكَ رَجَالًا

और आप ऐलान कर दीजिये इन्सानों में हज का तो वो आप के पास आएंगे पैदल

وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِيْنَ مِنْ كُلِّ فَجَّ عَمِيقٍ

और हर दुष्टी उंटनी पर (सवार हो कर) आएंगे जो दूर दराज इलाकों से आ रही होंगी.

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ

ताके वो अपने मनाफें के लिये हाजिर हो जाएं और अख्लाष का नाम लें

فِي آيَاتِ مَعْلُومٍ عَلَى مَا رَأَيْتُمْ قُنْ بَهِيمَةٌ

मध्सूस दिनों में उन चौपाओं पर जो अख्लाष ने उन्हें रोजी के तौर पर

الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا الْبَآسَ الْفَقِيرَ

दिये हैं. तो तुम उस से खाओ और मोहताज फ़कीर को खिलाओ.

ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَتَّهُمْ وَلِيُوْفُوا نُذُورَهُمْ وَلِيَطَوَّفُوا

फ़िर उन्हें चाहिये कि अपना मैल कुचैल दूर करें और अपनी नज़रें पूरी करें और पुराने

بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ذَلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ حُرْمَتِ

घर का वो तवाफ़ करें. ये हुक्म तो है. और जो अख्लाष की इज़जत ही हुई चीजों की

اللَّهُ فَهُوَ خَيْرٌ لَّهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَ أَحْلَتْ لَكُمْ

તાજીમ કરેગા તો યે ઉસ કે લિયે બેહતર હૈ ઉસ કે રબ કે નાઝીક. ઔર તુમ્હારે લિયે ચૌપાએ

الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يُشَلِّ عَلَيْكُمْ فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ

ਹਲਾਲ ਕਿਧੇ ਗਏ ਹੋ ਮਗਰ ਵੋ ਜੋ ਤੁਮ ਪਰ ਤਿਲਾਵਤ ਕਿਧੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਈਸ ਲਿਖੇ ਤੁਮ ਬੁਤੌਂ ਕੀ

إِنَّ الْأُوْثَانِ وَاجْتَنَبُوا قَوْلَ الرُّزُورِ ﴿٣٠﴾ حَنَفَاءَ

गान्धी से बयो और जूठ बोलने से बयो. एक अल्लाह के हो कर रहो,

لِلّٰهِ عَيْرَ مُشْرِكٌ يٰهٗ وَمَنْ يُشْرِكُ بِاللّٰهِ

ઉસ કે સાથ શરીક ન કરને વાલે બનો. ઔર જો અલ્લાહ કે સાથ શરીક ઠેહરાએગા તો ગોયા

فَكَانَنَا خَرّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخَطَّفُهُ الظَّيْرُ

ਵੋ ਆਸਮਾਨ ਸੇ ਗਿਰਾ, ਫਿਰ ਉਸੇ ਪਰਿਨਾਹੇ ਉਚਕ ਲੇ ਜਾਤੇ ਹੋਣੇ

أَوْ تَهُوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ۝ ذَلِكَ قِ

યા તુફાની હવા કિસી દ્વાર જગા મેં ઉસે ફેંક રહી હૈ. યે હુકમ તો હૈ.

وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعَابَرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ

और जो अद्वितीय की तरफ से मिले अझआले हज़ की ताजीम करेगा। तो यकीनन ये हिलों के तकवे से हैं।

لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعٌ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى ثُمَّ مَحْلُهَا

ਤੁਮਹਾਰੇ ਲਿਖੇ ਈਨ ਯੌਪਾਓਂ ਮੇਂ ਏਕ ਵਕਤੇ ਮੁਕੰਦਰਾ ਤਕ ਨਫ਼ਾ ਉਣਾਨਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਨ ਕੇ ਅਥਹ ਕੀ ਜਗਾ

إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ ۝ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَسْكًا

ਪੁਰਾਨੇ ਘਰ ਕੇ ਪਾਸ ਹੈ. ਔਰ ਹੁਣ ਉਮਮਤ ਕੇ ਲਿਧੇ ਹਮ ਨੇ ਕੁਬਾਨੀ ਕਾ ਏਕ ਤਰੀਕਾ ਬਨਾਯਾ ਹੈ

لَيَدُكُّرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِّنْ بَهِيمَةٍ

તાકે વો અલ્લાહ કા નામ લેં ઉન યૌપાઓં પર જો અલ્લાહ ને ઉન્હેં ખાને કેલિયે હિયે. ફિર તુમ્હારા માબૂદ

الْأَنْعَامِ طَ فَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلِمُوا ط

યક્તા માબૂદ હૈ, તો તુમ ઉસી કે ફરમાંબરદાર બનો. ઔર આપ

وَبِشْرٍ الْمُخْبِتِينَ ﴿٣﴾ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ

ભારત સુના દીજિયે ઉન આજિઝી કરને વાલોં કો, કે જુબ અલ્લાહ કા જિક કિયા જાતા હૈ

وَجَلَتْ قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِرُونَ عَلَىٰ مَا أَصَابَهُمْ

तो उन के द्वितीय जीते हैं और मसाईब पर सध्य करने वालों को और नमाझ काईम करने वालों को।

وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةٌ ۝ وَمِنَ رَّزْقِهِمْ يُنْفِقُونَ ۝

ओर उन चीजों में से जो हम ने उन्हें रोजी के तौर पर ही वो खर्च करते हैं।

وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَابِ اللَّهِ لَكُمْ

और हमी के जानवरों को हम ने तुम्हारे लिये अल्लाह के शआईर में से बनाया है, तुम्हारे लिये

فِيهَا خَيْرٌ ۝ فَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافَّ ۝

उन में भलाई है. फिर तुम उन पर अल्लाह का नाम लो उन को खड़ा कर के।

فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعُمُوا

फिर जब उन के पेहलू जमीन पर गिर पड़े तो तुम उन में से खाओ और तुम न मांगने वालों

الْقَانِعَ وَالْمُعَتَرَّ ۝ كَذَلِكَ سَخَرْنَاهَا لَكُمْ

और मांगने वालों को खिलाओ. इसी तरह हम ने मुसाखर किया है उन जानवरों को तुम्हारे लिये

لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۝ لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومُهَا

ताके तुम शुक अदा करो. अल्लाह को न उन का गोशत हरगिज पहोंचता है न खून, लेकिन

وَلَا دَمًا وُهَا وَ لِكُنْ يَنَالُهُ التَّقْوَىٰ مِنْكُمْ ۝

अल्लाह को तुम्हारा तक्वा पहोंचता है. इसी तरह

كَذَلِكَ سَخَرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ

हम ने उन जानवरों पर तुम्हें काबू दिया ताके तुम अल्लाह की खडाई बयान करो उस पर

مَا هَدَكُمْ وَ بَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ ۝ إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ

के अल्लाह ने तुम्हें हिदायत दी. और बशारत सुना दीजिये नेकी करने वालों को. यकीनन अल्लाह ईमान

عِنِ الَّذِينَ أَمْنَوْا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَانٍ

वालों की तरफ से मुदाफ़ि अत करता है. यकीनन अल्लाह हर ख्यानत करने वाले नाशुकरे से महब्बत

كَفُورٌ ۝ أُذْنَ لِلَّذِينَ يُقْتَلُونَ بِآثَرِهِمْ ظُلْمُوا ۝

नहीं करता. उन लोगों के लिये जिन से किताल किया जाता है उन को ईजाजत दी गई है ईस वजह से के वो

وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ ۝ إِلَّاَذِينَ

मज़लूम हैं. और ये के यकीनन अल्लाह उन की नुस्रत पर कुदरत रखने वाला है. उन लोगों की जिन्हें

أَخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّاَ أَنْ يَقُولُوا

अपने घरों से नाहक निकाल दिया गया सिंह ईस लिये के उन्होंने कहा के हमारा रब अल्लाह है.

رَبُّنَا اللَّهُۤ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ
اوپر اگر اخلاع کا ہنسانوں کو ان میں سے اک کو دوسرا کے لئے دش کرنا نہ ہوتا تو

بِعْضٍ لَهُدِّمَتْ صَوَامِعُ وَبَيْعُ وَصَلَوَتْ
اخلاجتا مونہدیم کر دی جاتی رائیوں کی بخلافت ہے اور نسارا کی ہبادلت ہے اور یہودیوں کی
وَ مَسْجِدٌ يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا
ہبادلت ہے اور وہ مسیح ہے جن میں اخلاع کا نام بہوت زیادا لیا جاتا ہے۔

وَ لَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُۤ إِنَّ اللَّهَ لَقَوْىٌ
اور اندر اخلاع وس کی نصرت کرے گا جو اخلاع کی نصرت کرے گا۔ یکینان اخلاع کوپت والا،

عَزِيزٌ ۝ الَّذِينَ إِنْ مَكَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ
یعنی وس اخلاع والہ کی ایسا ہے کہ وہ اگر ہم وہیں جمیں میں ہو کرمت ہے تو وہ

أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَاتَّوْا الرَّكُوٰةَ وَأَمْرُوا
نمای کا ایتم کرے اور جکات ہے اور امر بیل مارک اور نہیں انجیل مونکر کرے۔

بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةٌ
اور اخلاع کے ہمیں تماں وہی کا انعام ہے۔

الْمُؤْمِنُ ۝ وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَبَتْ
اور اگر وہ آپ کو جوڑلائے تو یکینان وہ سے پہلے کوئی نہیں

قَبْلَهُمْ قَوْمٌ نُوحٌ وَعَادٌ وَثَوْدٌ ۝ وَقَوْمُ
اور کوئی آٹ اور کوئی سہوں اور ہبادلیم (اخلاقیسالام) کی کوئی اور کوئی لہوت

إِبْرَهِيمَ وَ قَوْمُ لُوطٍ ۝ وَاصْحَابُ مَدْيَنَ وَكَذِيبَ
اور مادیان والی بھی جوڑلائے ہوئے اور موسی (اخلاقیسالام) کی تکالیف کی گئی، فیر میں نے کافر کوئی کو

مُوسَى فَأَمْلَيْتُ لِلْكُفَّارِينَ ثُمَّ أَخْذَتُهُمْ ۝
مہلکت دی، فیر میں نے وہیں پکدا لیا۔ فیر میں

فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرٌ ۝ فَكَانُ مِنْ قَرِيٰةٍ
پکدا کسی رہی؟ فیر بہوت سی بستیاں ہیں جن کو ہم نے ہلاک کیا

أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ
یہیں ہال میں کے وہ جالیم ہیں، فیر اب وہ اپنی چتوں پر اور بے کار

عَرْوُشَهَازْ وَبِئْرٌ مُعَظَّلَةٌ وَقَصْرٌ مَشِيدٌ ﴿٧﴾
پડے کੁਝے پر اور عیچے پککے ماحل پر جیری پડی ہے۔

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ
کیا فیکر وہ جمین میں چلے فیکر نہیں کہ ان کے پاس دل ہوتے

يَعْقُلُونَ بِهَا أَوْ أَذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا
جیں سے وہ سماجتے یا کافی ہوتے جیں سے وہ سمعتے؟ اس لیے کے آئندے انہی

لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي
نہیں ہوں کرتی، لیکن وہ دل انہی ہو جاتا کرتے ہے جو

فِي الصُّدُورِ ﴿٨﴾ وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ
سینوں میں ہے۔ اور یہ آپ سے اجزاء ۴۶۶۱ تلاوت ۲۲ رکے ہے

وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ
اوہر اعلیاً اپنے وہیں کے بھیجاں نہیں کرے گا۔ اور یقیناً اسکے دن ترے ۲۷

رَبِّكَ كَالْفِ سَنَةٌ مِمَّا تَعْدُونَ ﴿٩﴾ وَ كَأَيْنَ
کے یہاں کا تعمیری گینٹی کے اتنے بار سے اسکے ہزار سال کے براہر ہے۔ اور کہتی ہی

مَنْ قَرِيبٌ أَمْ لَيْتُ لَهَا وَهِيَ طَالِمَةٌ شُمَّ
بسیتیاں ہے جیں کو میں نے مہلکت دی اور وہ اکیم ہی، فیکر میں نے

أَخَذْتُهَا وَإِلَّا الْمُصِيرُ ﴿١٠﴾ قُلْ يَا يَهَا
عن کو پکدا لیا۔ اور میری ترک لڑکاں کے لیے آجیا! اسے لوگوں!

النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿١١﴾ قَالَ الَّذِينَ
میں تو سیکھ تعمیر کیے ساکھ ساکھ درانے والیا ہیں فیکر جو یہاں لامائے

أَمْنُوا وَعَمِلُوا الصِّلَحَتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ
اور نہ کوئی امداد کرتے رکے عن کے لیے بھاگیت ہے اور ۴۵۵۱ واتی روزی ہے۔

كَرِيمٌ ﴿١٢﴾ وَالَّذِينَ سَعَوا فِي إِيَّتِنَا مُعْجِزِينَ
اور جو ہماری آیاتوں کے بارے میں کوشش کرے گے مुکاہلہ کرنے کی

أُولَئِكَ أَصْحَبُ الْجَحِيمِ ﴿١٣﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ
تو یہ دو ایسی ہے۔ اور ہم نے آپ سے پہلے کوئی رسویل اور نبی نہیں

قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيًّا إِذَا تَمَّتِ الْقَرْأَةُ
भेजे भगव जब उन्होंने किराअत की तो शयतान ने उन की किराअत में

الشَّيْطَنُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنْسُخُ اللَّهُ مَا يُلْقَى
(खलल) डाला। फिर अल्लाह मन्सूभ कर देता है शयतान के डाले हुवे को

الشَّيْطَنُ شُمَّ يُحَكِّمُ اللَّهُ أَيْتَهُ وَاللَّهُ عَلَيْهِ
और अपनी आयतों को मुहकम रखता है। और अल्लाह ईश्वर वाले, हिक्मत वाले हैं।

حَكِيمٌ لَيَجْعَلَ مَا يُلْقَى الشَّيْطَنُ فِتْنَةً
ताके अल्लाह शयतान के डाले हुवे को आजमाईश बनाएं उन के लिये जिन के हिलों

لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرْضٌ وَالْقَاسِيَّةُ قُلُوبُهُمْ
में जीमारी है और उन के लिये जिन के हिल सज्ज हैं। और यकीनन ये जातिम

وَإِنَّ الظَّلَمِيْنَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيْدٍ وَلَيَعْلَمَ
अलबत्ता लभी मुखालफत में हैं। और ताके वो लोग जिन को

الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
ईश्वर हिया गया वो जान लें के ये हक है आप के रब की तरफ से,

فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ
फिर वो उस पर ईमान लाएं, फिर उन के हिल उस के सामने जूक जाएं। और यकीनन अल्लाह

لَهَادِ الَّذِينَ امْنَوْا إِلَى صِرَاطِ مُسْتَقِلِّمٍ
झूर सीधी राह की हिदायत होगा। उन लोगों को जो ईमान लाएं।

وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مُرْيَةٍ مِنْهُ
और काफ़िर तो उस की तरफ से हमेशा शक ही में रहेंगे

حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَعْتَهُ أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابُ
यहां तक के क्यामत अचानक आ जाए या उन के पास मन्दूस दिन

يَوْمٌ عَقِيلٌ ۝ الْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهُ ۝ يَحْكُمُ
का अजाब आ जाए। सल्तनत उस दिन अल्लाह के लिये ही होगी। अल्लाह उन के दरभियान

بَيْنَهُمْ ۝ فَالَّذِينَ امْنَوْا وَعَمِلُوا الصِّلَاحَتِ فِي
इसला करेगा। फिर जो ईमान लाए और नेक अमल करते रहे वो

جَنْتِ التَّعَيْمِ ۝ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِاِيْتِنَا

जनाते नहीं में होंगे। और जो काफिर हैं, जिन्होंने ने हमारी आयतों को जुठलाया

فَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ۝ وَالَّذِينَ

उन के लिये रुस्वा करने वाला अजाब होगा। और जिन्होंने

هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوا أَوْ مَاتُوا

हिज्रत की अल्लाह के रास्ते में, फ़िर वो कत्ल किये गए या अपनी भौत मर गए

لَيَرْزُقُنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا ۝ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ

तो ज़रूर अल्लाह उन्हें अचूकी रोजी देगा। और यकीनन अल्लाह बेहतरीन

خَيْرُ الرُّزْقِينَ ۝ لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُّدْخَلًا يَرْضُونَهُ ۝

रोजी देने वाला है। अल्लाह ज़रूर उन्हें दाखिल करेगा ऐसी जगा में जिस को वो पसान्द करेंगे।

وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ حَلِيلٌ ۝ ذَلِكَ وَمَنْ

और यकीनन अल्लाह इत्थ वाले, हित्थ वाले हैं। ये तो हुवा। और जो बदला ले

عَاقَبَ بِإِثْلِ مَا عُوْقَبَ بِهِ شُمْ بُغَى عَلَيْهِ

उसी कदर जो उसे सताया गया था, फ़िर उस पर ज्यादती की गई तो अल्लाह ज़रूर उस की नुसरत

لَيَنْصُرَهُ اللَّهُ ۝ إِنَّ اللَّهَ لَعْفُوٌ غَفُورٌ ۝ ذَلِكَ

करेगा। यकीनन अल्लाह बहोत ज्यादा माफ़ करने वाला, बधशने वाला है। ये ईस वजह से

بِأَنَّ اللَّهَ يُولُجُ الَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولُجُ النَّهَارَ

के अल्लाह रात को दिन में दाखिल करता है और दिन को रात में दाखिल करता है और ये

فِي الَّيْلِ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ۝ ذَلِكَ بِأَنَّ

के अल्लाह सुनने वाला, देखने वाला है। ये ईस वजह से के अल्लाह ही हक

اللَّهُ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ

है और ये के अल्लाह के सिवा जिस को ये काफिर पुकारते हैं वो बातिल

الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ۝

है और ये के अल्लाह वो बरतर है, बड़ा है। क्या आप ने देखा

أَلْمُشَرَّ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتَصْبِحُ

नहीं के अल्लाह ने आसमान से पानी उतारा? फ़िर जमीन सरसफ़र

الْأَرْضُ مُخْضَرَةٌ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ حَبِيرٌ

ہو گا۔ یقیناً اخلاق مہربان ہے، بآخبار ہے۔ وہ کی میلک ہے

مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُو

وَ تَمَامُ صِرَاطِهِ مِنْ أَنْجَى السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

ہے، کامیاب تاریخ ہے۔ کیا آپ نے دेखا نہیں کے اخلاق نے تعمیر کر دی

مَا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ

وَ تَمَامُ صِرَاطِهِ مِنْ أَنْجَى السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

وَ يُمْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ

اوہ اخلاق آسمان کو شامے ہوئے ہے اس سے کو وہ جسم پر گیر جائے مگر

إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللَّهَ بِالثَّاِسِ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ

اخلاق کے ہوکم سے (اکہ دین گیر جائے گا)۔ یقیناً اخلاق انسان پر بھوت جایدا شکیک ہے،

وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمْتِكِمْ ثُمَّ يُحِيِّكُمْ

مہربان ہے۔ اوہ اخلاق ہے جس نے تعمیر کیا۔ فیر وہ تعمیر موت ہے گا،

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا

فیر تعمیر دوبارا جیسا کرے گا۔ یقیناً اخلاق انسان ناٹھکرا ہے۔ ہر عالم کے لیے ہم نے اکہ ایجاد

مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يُنَازِعُنَّكَ فِي الْأَمْرِ

کا تریکہ میکرر کیا ہے جس کے معاون کو ایجاد کرتے ہے، اس لیے یہ آپ سے جدیداً نہ کرے اس

وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ إِنَّكَ لَعَلَى هُدَى مُسْتَقِيمٍ

معاہدے میں اور اپنے ربا کی ترک بعلات رہیے۔ یقیناً آپ جزو ہدایت اور سیوے راستے پر ہے۔

وَإِنْ جَدَلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ

اوہ اگر یہ آپ سے بحث کرو تو آپ کہ دیجیے کہ اخلاق تعمیر کرتا ہے آماں بھوب جانتا ہے۔

اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيهَا كُنْتُمْ فِيهِ

اخلاق تعمیر دینیا کی دینیا کے دینیا کے اخلاق تعمیر کرے گا جس میں تعمیر ایجاد لاد

تَحْتَلِفُونَ

کر رہے ہو۔ کیا تужہ مالوں نہیں کے اخلاق جانتا ہے وہ چیزیں جو

السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ ۚ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ

આસમાન ઓર જમીન મેં હોય? બેશક યે સબ કુછ લવ્હે મહિદૂજ મેં હોય.

إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ۝ وَ يَعْبُدُونَ مِنْ دُوْنِ

યકીનન યે અલ્લાહ પર આસાન હૈ. ઓર યે અલ્લાહ કે સિવા ઈબાદત કરતે હોય

اللَّهُ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَنًا ۖ وَمَا لَيْسَ لَهُمْ

ઐસી ચીજ કી જિસ પર અલ્લાહ ને કોઈ હુજુજત નહીં ઉતારી ઓર ઉન કે પાસ ઉસ કી કોઈ દલીલ

بِهِ عِلْمٌ ۝ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ۝ وَإِذَا شُتُّلَ

ભી નહીં. ઓર ઉન જાલિમોં કા કોઈ મદદગાર નહીં હોગા. ઓર જબ ઉન પર હમારી સાફ સાફ

عَلَيْهِمْ أَيْتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ

આયતેં તિલાવત કી જતી હોય તો આપ કાફિરોં કુ ચેહરોં મેં ઈન્કાર

كَفَرُوا بِالنُّكَرِ ۚ يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ

દેખ સકોગે. કરીબ હોય કે યે હમલા કર દે ઉન પર જો ઉન પર હમારી આયતેં

يَتَنَوَّنَ عَلَيْهِمْ أَيْتُنَا قُلْ أَفَأُنَيْئُكُمْ بِشَرِّ

તિલાવત કરતે હોય. આપ ફરમા દીજિયે કયા મેં તુમ્હેં ઈસ સે બુરી ચીજ કી ખબર હોય?

مِنْ ذَلِكُمْ أَنَّا رَأَيْنَا اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ۝

વો હોળખ હોય, જિસ કા અલ્લાહ ને કાફિરોં સે વાદા કિયા હોય.

وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ۝ يَا يَاهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ

ઓર વો બુરી જગ્ગા હોય. એ ઈન્સાનો! એક મિસાલ બધાન કી ગઈ હોય,

فَاسْتَمْعُوا لَهُ ۝ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُوْنِ

તુમ ઉસ કો ગૌર સે સુનો. યકીનન વો જિન કો તુમ અલ્લાહ કે અલાવા પુકારતે હો વો એક મખ્ખી

اللَّهُ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ ۝

ભી હરાગીજ પૈદા નહીં કર સકતે અગરચે વો સબ ઉસ કે લિયે ઈકટે હો જાઓ.

وَإِنْ يَسْلُبُهُمُ الْذُبَابُ شَيْغًا لَّا يَسْتَنْقِذُهُ ۝

ઓર અગર ઉન સે મખ્ખી કોઈ ચીજ છીન કર લે જાએ તો મખ્ખી સે વો ચીજ યે છુડા નહીં

مِنْهُ ۝ ضَعْفَ الظَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ ۝ مَا قَدْرُوا

સકતે. તાલિબ ભી કમજોર ઓર મતલૂબ ભી. અલ્લાહ કી ઉન્હોંને કદર

اللَّهُ حَقٌّ قَدْرٌ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿١﴾

نہیں کی جس سا کے اخلاع کی کدر کا ہک ہے۔ یعنی ان اخلاع کو خاتم والا، روحانیت والا ہے۔

يَصْطَفِي مِنَ الْبَلِّيْكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ

اخلاع مُنتخب کرتا ہے فریشتوں میں سے اور انسانوں میں سے پیغمبر پھونچانے والے۔

إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ

یعنی ان اخلاع سمعنے والا، دیکھنے والا ہے۔ اخلاع جانتا ہے وہ چیز جو ان کے آگے اور

وَمَا خَلْفُهُمْ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

ان کے پیछے ہے۔ اور اخلاع ہی کی ترکیب تمام عمود لٹا دے جائے گا۔

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا

اوہ ہمارا نامہ! رُکوٹ کرو اور سجدہ کرو اور ہبادت کرو اپنے رب کی اور

رَبُّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢﴾

نہیں کے کام کرو تاکہ تم فلاح پا سو۔ اور مُجاہدہ کرو

فِي اللَّهِ حَقٌّ جِهَادٌ هُوَ اجْتِبَكُمْ وَمَا جَعَلَ

اخلاع کے راستے میں جس سا وہی مہنوت کا ہک ہے۔ وہی نے تمھے مُنتخب کیا اور وہ نے

عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِلَّةً أَبِيْكُمْ

ہیں میں تم پر کوئی تینی نہیں رکھی۔ تم اپنے باب ارشادی (اللہی اس سلام) کی میلہت کا

إِبْرَاهِيمٌ هُوَ سَمِّكُمُ الْمُسْلِمِيْنَ مِنْ قَبْلٍ

ایتیبا کرو۔ وہی اخلاع نے تمھارا نام مُسلمان رکھا ہے اس سے پہلے

وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ

اور اس کوئی نام میں بھی تاکہ رسالت تم پر گواہ رہے اور

وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ ﴿٣﴾ فَأَقِيمُوا

تم گواہ رہو لوگوں پر۔ اور نماز کا ایام کرو اور زکات دو اور

الصَّلَاةَ وَاتُوا الزَّكُوْةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ

اخلاع کی رسسی مجبوتوں میں ہے رہو۔ وہ تمھارا مالیک ہے۔ فیکر وہ کیتنا

مُولَكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ

ارشاد مالیک ہے، اور کیتنا ارشاد مدد و مدد ہے۔